

Murska Straža

Glasiilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica šte. 184. — Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštino vred do konca leta 1919 8 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 vin.

INSERATI: Ena štiristolpna petitvrsta 40 vin. Pri večkratni objavi primeren popust.

Najnovejša poročila.

Nase meje določene?

„Slov. Narodu“ javlja dopisnik iz Geneve, dne 5. t. m., da je mirovna pogodba, v kolikor se tiče naše države, v podrobnostih že popolnoma izdelana, izvzeto je samo vprašanje našega Primorja; Mirovno pogodbo bodo podpisali Pasić, dr. Trumbić in dr. Žolger.

Madžari pripravljajo prevrat na Dunaju.

Dunajska policija je prišla na sled delekosežnim pripravam, ki so se delale v dunajskem madžarskem poslaništvu za boljševiski prevrat na Dunaju. Vlada je poslaništvo zasedla in aretirala več vodilnih oseb.

Strahovlada na Prekmurskem.

„Večernem listu“ poročajo o velikih nemirih v Gornji Lendavi. Boljševiki iz Ogrske so hoteli rekvirirati moštranco in ciborij, čemur so se kmetje uprli in so nagnali boljševice, ki pa so se pozneje vrnili s strojnicami in z avtomobilom. Prišlo je do boja med vojaki in kmeti; več kmetov je bilo ranjenih. Na to so vojaki obkolili vse kmete, jih polovili in jih pretepaje peljali v Mursko Sobotu. Drugi vojaki so šli ropat po vasi. — V Gornjem Seniku so aretirali z župnikom vred več žena in mož in jih odpeljali s seboj na Ogrsko. V Prekmurju je cerkveni zakon in krst prepovedan, posestva so podržavljena, ljudje morajo dati svojo lastnino v najem. Tisoče Prekmurcev prosijo pomoči!

Narodno predstavništvo.

„Slovenec“ poroča, da bo narodno predstavništvo v Beogradu zopvt zborovalo in sicer se vrši prva seja že v sredo.

Nemški napad.

(Izvirno poročilo).

Radgona, 7. maja.

Glasm zanesljivih poročil se Nemci vztrajno pripravljajo na napad, ki bi jim naj omogočil, da potisnejo demarkacijsko črto daleč na slovensko ozemlje. Koroški dogodki dvigajo greben tudi štajerskim Nemcem. Baje se nahaja takoj za nevtralnem pasom, v Wildonu in drugje večje število bojaželnih nemških akademikov.

Strašni dan.

Ruski spisal K. M. Stanjukovič.

Ves črni, obrobjen z blestečim zlatim pasom, nenavadno enakomeren, ukusen in lep s svojimi nekoliko se nagibajočimi tremi visokimi jambori, se je zasidral vojni štiridelni klipper „Jastreba“ tistega oblačnega, ozkega in mrzlega jutra petnajstega novembra leta 186* v pustem Dujskem zalivu neprijaznega otoka Sahalina. Od valovanja morskih valov se je zibal tiho in enakomerno semintja, namakal v vodi debele vrvi in vzbočil zdajpazdaj svoja široka, okrogla pleča.

„Jastreba“, ki je bil že drugo leto na potu okrog sveta, se je po obisku skoraj neobljudenih pristanišč Primorske Oblasti ustavil na Sahalinu, da bi se preskrbel z premogom, katerega kopajo iz sibirskih kazenskih kolonij v Dujski zaliv odpravljeni kaznjenci, odtod pa se je namenil v Nasasaki in odtam v San Francisco, kjer bi se končno združil z tihomorsko eskadro.

Tega usodnega dne je bilo vreme vlažno in megla je kar tiščala k tlom, da so mornarji, opravljajoči službo, drgetali v svojih kratkih kožuhih in se menjavali pogosteje kot sicer, hiteč v toplo kuhinjo. Dežilo je drobno, gosta in siva megla je skrila obalo. Od tam se je glasilo samo enolično šumenje morskih valov, odbijajočih se od obrežnih pečin v zadnjem kotu zaliva. Veter, ne preveč močan, je vlekel naravnost od morja, vzburkal vodo in v splošno nejevoljo oviral vkrcanje premoga z dveh velikih predpotopnih, k boku parnika privezanih čolnov, ki sta se zibala in odskakovala, da so vojaki-stražniki, pripevši z obale, trepetali strahu.

Slovesno, kakor je že navada na vojnih ladjah, so pravkar izobesili na „Jastrebu“ zastavo ter prapor in ob osmih se je pričel na parniku mornarski dan. Častniki, ki so prišli k razvitju zastave iz svojih kabin, šli so skupno v salon na čaj. Le kapetan, starejši častnik in poveljnik straže, ki je prevzel službo, so ostali na poveljniškem mestu.

Mir.

Nismo pozabili kako čarobno je zvenela ta beseda še leta 1918. izmučenemu vojaku, ki je v strelskih jarkih zasanjal o domači hiši, o ženi in deci; kako sladka se je zdela stradajočim tisočem, ki so v trenutkih mučnega čakanja pred prodajalnami in skladišči, na vetru in dežju, zahrepeheli za slajšim kruhom, boljšo hrano, poštenjšo obleko. In še več: ko neha ta strašna vojska, se razpuste stalne armade, vojne ne bo več, spori se bodo poravnali brez orožja. Pravica zavlada na svetu in svoboda in bratstvo.

Mir... mir... kako drugače izgovarjamo danes to besedo; izgubila je svoj skrivnostni zvok, se razblinila v naših mislih in postala neko nejasno, daljno vprašanje. Zakaj miru ni; vse je drugače kot je sanjaril vojak na fronti, lačna žena, idealni člankar v časopisih. Polovico sveta tare ista mučna skrb; kako bodo razrešeni vsi ti Gordijevi vozli, v katere se je zaplela Evropa. Meje so zaprte, ni uvoza, ni rešitve valutnega vprašanja, ki ima v sebe nedogledne množnosti. Beda revnih slojev raste še vedno, a po njej cepetajo v besni orgiji tisti, ki časte zlato tele... V Parizu dviga napuh svojo bohotno glavo; sveta sebičnost že doji volkove za nova bojišča, za nove žrtve. Stotisoči našega naroda so zaslužnjeni od italijanskega imperijalizma in najpoštenjši politik sveta. Wilson, je bil tisti, ki je blagoslovil ta pohlep in odrekel našim stotisočem v Trstu, v Istri in na Goriškem pravico do samoodločbe, do svobodnega življenja. Pregloboko so vglobljeni mogočni kvartopirci v svojo zapeljivo hazardno igró, ki se ji

„Dovolite, sme li iti druga straža v kopelj!“ je vprašal starejši častnik, pristopivši h kapetanu. „Sem ji že obljubil. Za mornarje je kopelj prazničen dan.“

„Seveda, pustite jih. Le vrnejo naj se kmalu. Ko naložimo, bomo dvignili sidra. Upamo, da bomo danes gotovi.“

„Okrog četrte ure moramo biti gotovi!“

„Ob štirih odpotujem brezpogojno“, je dejal kapetan mirno in resno. „Itak smo ostali predolgo v tej luknji“, je pristavil hladno in s svojo ozko, belo roko pokazal proti obali.

Snel je kapo z glave, pokazal svoj mladi in lepi obraz, poln energije in mirne samozavesti vztrajnega, pogumnega človeka in je gledal z napeto pozornostjo v meglenu daljavo odprtega morja, kjer so se belili sivi grebeni valov. Veter je dvigal njegove svetlorumene kodre in dež mu je udarjal naravnost v lice.

(Dalje prihodnjic).

pravi svetovna politika. Bojimo se, da bodo zaigrali ves mir Evrope in izgubili v tej igri tudi samega sebe.

Miru torej ne bo, ker nam ga ne more dati noben diplomat sveta. Mir in vojska smo mi sami. Strnimo se v enotne vrste, bodimo si zvesti, da se ne izgubimo. Edini, edini, edini, bratje in sestre! Samo v tem je rešitev in moč našega naroda!

Odločno besedo zahtevamo.

Svoje pravice zahtevamo in te v polni meri, neskrčene in nepotvorjene. Dosti težavno je naše stališče ob meji, zato smemo od vse javnosti, zlasti pa od naše vlade pričakovati upoštevanja naših potreb. Oni del bivšega okrajnega glavarstva Radgone, ki ga je pogodba z dne 13. februarja t. l. postavila pod upravo naše države, tvori danes vsled nepoznanja razmer v teh krajih s strani merodajnih krogov nekako izjemno ozemlje. Imamo tu sicer zastopnika naše vlade, imamo jugoslovansko posadko, ljudstvo je vseskozi z malimi izjemami naše krvi, in vendar ne uživamo onih pravic, ki jih mora biti deležen vsak državljani našega kraljestva. Ravno to dejstvo pa daje zlasti radgonskim Nemcem pogum, da vedno bolj očitno in vedno bolj predrzno hujskajo proti naši državi. Res vsebuje pogodba glede teh naših obmejnih krajev mnogo netočnosti; toda iz tega še ne sledi, da bi se morali na ljubo Nemcem odpovedati svojim narodnostnim in gospodarskim pravicam.

Pred vsem zahtevamo gospodarsko samostojnost in skupnost z našo državo. Promet po vsej kraljevini je prost, naj bo prost tudi promet iz vse države v radgonski okraj in iz njega v naše kraje. Sosed, državljani naše države, naj se ne zapira pred nami, kakor da bi pripadali sovražni državi. Proti severu naj se zapre meje in naj se prepeči tihotapstvo, ki škoduje našemu prebivaletvu. Davke plačujemo samo svoji državi in nam je strogo paziti, da naši davki ne pridejo v napačne, nam sovražne roke.

Politično nočemo imeti ničesar opravi z Nemško Avstrijo. Nenaravno in poniževalno je, da imamo v Radgoni še vedno nemškoavstrijsko okrajno glavarstvo. Da se Nemci iz nemško-avstrijskega dela bivšega tega glavarstva ne zavedajo, da škoduje to njim samim v gospodarskem oziru, je le znak njih politične nestrpnosti, ker si hočejo na ta način v naših krajih vzdržati vsaj senco svoje nekdanje moči. Občinski zastop v Radgoni nastopa kakor da bi ne vedel, da je mesto v zasedenem jugoslovanskem ozemlju ter objavlja ukaze Nemške Avstrije. Če se ne bo dal podučiti izlepa, bo treba poseči po uspešnejših sredstvih. Tudi raznim hujskačem v mestu, ki škilijo čez severno mejo, se bo dala umiriti njih germanska kri. Smešno je tudi, da zahtevajo gotovi Radgončani, da bi bil zastopnik naše oblasti v Radgoni podrejen nemško-avstrijskim oblastim. Ali bo graško poveljstvo Volkswehr ukazovalo tudi jugoslovanski posadki v zasedenem ozemlju?

Naša zahteva je torej, da stoje naše pokrajine politično, upravno, gospodarsko in vojaško popolnoma pod našo kraljevino, in da se popolnoma ločijo od nemškega ozemlja, katerem privoščimo tudi vso samostojnost. Protinaravno stanje, kakršno imamo sedaj, pa mora prenehati čimprej. Za to ni treba pariške konference, ker nam daje pravico do takih ukrepov že člen II. pogodbe z dne 13. februarja 1919, treba je le odločne besede naše vlade. To besedo zahtevamo!

Akademski slavnost v Mariboru dne 10. in 11. majnika je preložena na nedoločen čas.

Preskrba zasedenega ozemlja z živili.

V nedeljo dne 4. t. m. se je vršil v prostorih uredništva „Murske Straže“ važen sestanek, kjer se je razpravljalo o prehrani zasedenih delov bivšega okrajnega glavarstva Radgone. Posvetovanje je imelo lep uspeh; izvolil se je začasni konzorcij, ki je prevzel prehrano teh krajev v svoje roke ter bo skušal z podporo deželne vlade odstraniti nevzdržljive prehranjevalne razmere v zasedenem ozemlju, katere ogrožajo tudi naše politične interese. V torek dne 6. t. m. je imel ta konzorcij, ki šteje 12 mož in je sestavljen iz zastopnikov radgoških Slovencev, uradništva in kmetov iz okoliških vasi, prvo sejo, kjer se je med drugim sklenilo, da se od deželne vlade zahteva, da pošlje nemudoma večje množice moke, sladkorja in drugih živil, katera prevzame konzorcij in jih na to po svojem trgovcu pod strogo kontrolo in proti izkaznicam razdeli med prebivalstvo vsega zasedenega ozemlja. Računa se, da bo treba preskrbeti najmanj 10.000 ljudi. Z ozirom na izredne razmere, ki vladajo tukaj, je to težka, toda zelo važna in nujna naloga in je potrebno, da delo konzorcija kar najizdatneje podpira deželna vlada v Ljubljani, moralno pa tudi vsa slovenska javnost. Kakor hitro prispejo živila in bodo določene podrobnosti glede razdelitve, objavimo v „Murski Straži“ natančna pojasnila in navodila. Za danes še omenjamo, da bo ta konzorcij deloval tako dolgo, da zamore vlada ustanoviti lasten gospodarski urad pri okrajnem glavarstvu v Radgoni. V njegov delokrog pa spadajo sledeče občine zasedenega dela okrajnega glavarstva Radgona: Mesto Radgona, Potrna, Žetinci, Dedonjci, Zenkovci, Slov. Gorica, Stara vas, Nova vas, Glasbach, Farovci, Hummersdorf, Lomanoši, Plitvički vrh, Lešane, Spodna Ščavnica, Sv. Ana na Kremb., Našova, Dražen vrh, Ščavnica, Rožni grunt, Graben, Lokavci, Frattenberg, Trate, Velka, Gornja Velka in Sladka gora. Razdelitev bo strogo nepristranska in pravična, za to sme prebivalstvo vseh navedenih občin pričakovati, da se bodo neznosne prehranjevalne razmere v kratkem času izboljšale in uredile v splošno zadovoljnost.

Država in narod.

Pisatelj M. Marjanović, ki je živel kot emigrant v Parizu, v Londonu in v Južni Ameriki, kjer je neumorno deloval za jugoslovanske narodne težnje, je napisal v „Jugosl. Njivi“ uvaževanja vredne besede o razmerju med narodom in državo, med Jugoslavijo in nami, kjer pravi med drugim: „Avstrijo smo pokopali, Avstrije ni več in ne vstane nikdar, nikdar, nikdar v nobeni obliki. Veliko, lepo, obširno Jugoslavijo imamo, svojo lastno deželo, državo. Ne razlikujemo več dveh stvari: mi in država, narod in država. Obstojta zgolj narod, kateri smo mi, ki smo država; obstojta država, katera smo mi, narod. Vse, kar kdo izmed nas stori ali ne stori, to država stori ali ne stori. Naše in vaše „nezadovoljstvo“ ni nič drugega kot naša neodločnost, ki pa je posledica tega, ker nam ni dovolj jasno da bo država takšna, kakršni bomo mi in da bo v državi tako, kakršni bomo mi, zakaj Mi in država smo eno in isto: Jugoslavija, telo naše Ideje!“ — Te navidez nekoliko nejasne besede so vredne, da jih večkrat pazljivo prebere vsak naš človek. Minuli so časi, ko je smel reči francoski kralj: „Država sem jaz!“ Tudi ne visi „država“ v zraku: državo sestavlja narod, kateri sestoji iz posameznih članov in to je vsak izmed nas. Trinajst milijonov Jugoslovancev lahko samozavestno udari na prsi: „Država smo mi, jaz sem država!“ Če torej zabavljamo čez Jugoslavijo, zabavljamo čez samega sebe, pljuvamo v lastno skledo. Ako hočemo, da se bo v

Jugoslaviji mirno živelo, moramo imeti mir med nami samimi: človek s človekom, sosed s sosedom, vas z vasjo, pokrajina z pokrajino itd. Tudi dobro bi nam moralo biti v Jugoslaviji; seveda, toda kdo bo sipal te dobrote, mar zopet „država“? Država smo mi! Delajmo torej; zidajmo, kar je razdrla vojska, ustvarjajmo si gospodarske pogoje za dobro življenje, zvišajmo rodovitnost naše zemlje, produkcijo naših rudnikov itd., z eno besedo: delajmo, delajmo in zopet delajmo ter ne zabavljajmo čez državo, to je čez samega sebe! Prizadevajmo si, da bomo resno razumevali svoje dolžnosti kot člani človeške družbe, države, naroda, in ako bo vsak izmed nas storil vsaj polovico, bo takoj polovica nebes na zemlji! Dokler ne bo vsak posamezni državljani prešinjen ustavne zavesti, bodo možje pri vladi delali napake, zmote in krivice, ki pa so več ali manj naše lastne napake, zmote in krivice, ker njihova oblast izhaja zgolj iz ljudske suverenosti. Če so zidovi čvrsti, bo čvrsta tudi streha! Povejmo vladi odločno svoje zahteve in pritožbe, toda ne zabavljajmo čez Jugoslavijo, ako ne gre vse po redu, zakaj to je izključno naša krivda. Vsak izmed nas je Jugoslavija!

V Avstriji seveda ni bilo tako. Avstrijsko pojmovanje države je osnovano na zastarelem rimskem pravu, ki je daleč od duha prave demokracije. To starorimsko pravo kljub polomu Avstrije in Nemčije ni izginilo iz Evrope, ampak straši v Italiji in drugod. Mi pa živimo v demokratični državi, kjer država gradi vse tisto, kar mi gradimo in mi podiramo vse ono, kar podira država!

Politični pregled.

Jugoslavija stoji pod vtisom Wilsonove note, ki zagotavlja Italiji Trst, zapadno Istro in Gorisško, za našo državo pa skuša pridobiti Reko in Dalmacijo. Mirovna konferenca v Parizu se jadranskega vprašanja ogiblje in ni v tej zadevi ničesar sklenila. Vsekakor so ti kraji za nas začasno izgubljeni. — Na Koroškem se dogodki ne razvijajo ugodno. Nemške čete so nas potisnile daleč za demarkacijsko črto, vsled česar je domala vsa Koroška izgubljena. Ta čas se drže naše čete pri mestu Pliberk. Kakor poroča „Slov. Narod“ z dne 5. t. m., bodo zopet posredovali Amerikanci, ki so že pred par meseci določili demarkacijsko črto.

Nemška Avstrija se hoče priklopiti Nemčiji, česar pa ne dovoli Antanta, ki danes obvlada položaj in odločuje o usodi sveta. Zvita Italija se ponuja za mešetarja, ker bi rada še bolj napolnila svoje požrešno grlo. Kakor se poroča, je svet trojice v Parizu sklenil, da se Nemška Avstrija nevtralizira in stavi pod varstvo zveze narodov. Ali bo držalo, je težko reči.

V Nemčiji vladajo nemiri in poboji, katerim ni konca. V Monakovem so se vršili hudi boji med komunisti in vladnimi četami. Ranjenih je bilo okrog 900 oseb, mrtvih čez 150. Aretirali so več nego 500 oseb.

Tudi na Ogrskem ni nobenega reda. Poročilo pravijo, da so boljševiški ministri v zrakoplavu zapustili Budapešto, ker je delavstvo zagrozilo, da bo mesto oplenilo in zažgalo. Novejše vesti pa poročajo, da misli boljševiška vlada braniti glavno mesto. Čehoslovaške čete prodirajo vse globlje v ogrsko ozemlje.

Čehoslovaška in poljska ljudovlada se polagoma utrjuje: zlasti na Češkem vlada red in mir. Češki vojni minister Stefanik, ki je preživel celo vojno dobo v tujini in ima velike zasluge za osvobodjenje svojega naroda, je dne 4. t. m. na potu iz Bratislave na Češko padel iz zrakoplava in smrtno ponesrečil.

V Italiji, na Francozskem in v Angliji ni nobenih posebnih dogodkov. Pariška mirovna konferenca dela zelo počasi. Francoskega ministrskega predsednika Clemenceauja je nameraval napasti nek 18 letni mladenič. Fanta so pravočasno aretirali. To bi bil že drugi napad v tem letu. Sicer pa proslava 1. maja v Parizu jasno dokazuje, da tudi v antantinih deželah vre in se privavljajo preobrat. Tudi te države še čakajo grenki in nemirni časi!

V nevtralnih državah so na dnevnem redu stavke, ponesrečene vstaje itd. Dozdeva se, da se hoče človeštvo vreči v novo morje krvi. Kedaj bo nastopil pravi mir in boljše življenje, ni mogoče reči.

Tedenske novice.

Položnic še nismo dobili. Upamo, da bomo jih lahko priložili eni prihodnjih števil.

Državno nadzorstvo nad posestvi. Deželna vlada v Ljubljani je postavila v gornjeradgonskem okraju sledeča posestva pod državno nadzorstvo: Grof Trautmannsdorf, nadzornik J. Kreft, poštar pri Sv. Jurju; vojvodinja Ahrenberg, nadzornik J. Zemljčič, župan v Radencih; grof Stubenberg, nadzornik J. Nemeč, župan v Okoslavcih; vojvoda Parma, nadzornik J. Breznik, župan v Stanetincih; Stöger-Steiner, nadzornik Fr. Zemljčič v Murščaku; grof D'Avenas, nadzornik Fr. Cobelj, gost. pri Kapeli; J. Hildebrand, nadzornik Fr. Razlag, gost. v Radencih; baron Bruck, nadzornik K. Jurjevič, trgovec v Radencih; grof Bathyany, nadzornik isti; samostan Admont in samostan Ren, nadzornik Fr. Stajniko, tržan v Ljutomeru ter bratje Kleinoscheg, nadzornik Drag. Novak v Strožji vasi. Ostala nemška posestva še pridejo na vrsto. Nadzornikom pristojajo obsežne pravice.

„Freiheitskämpfer von Radkersburg.“ Dne 7. aprila t. l. se je vršil v Gradcu pod protektoratom deželnega glavarja Kaana in župana Fizia plesni venček v korist „Freiheitskämpfer von Radkersburg“. V slavnostnem odboru so bili Radgončani poročniki H. Kamnikar, Simonitsch in Kastl. Izvedeli smo, da se je tega plesa udeležilo več Radgončanov, med njimi Karel Schmiderer, Gomzi in drugi. Kdo so ti „Freiheitskämpferji“, vemo dobro. Ta druhal je bila sestavljena iz podivjanih, brezposelnih elementov, katere je zvalil dr. Kamnikar z obljubljenimi tisočaki. Brez teh tisočakov ne bi našli v Radgoni niti deset „Freiheitskämpferjev“. Gre za zlato tele in ne za „svobodo“, ki je druhal desetletna stvar. Da se ti banditi naplačajo, morajo plesati „idealne“ graške dame! To je edin idealizem v „osvobojeju“ Radgone. Sicer pa naj bo Radgona srečna, da jo štiti disciplinirano jugoslovansko vojaštvo. Dogodki v Nemčiji, na Ogrskem in drugje so poučni dovolj. Lačna druhal bi res „osvobodila“ Radgona, na to pa bi napela druge strune in blagi meščani bi bili kmalu „osvobojeni“ vseh bremen svojega premoženja!

Uvoz vina v Radgona. Gostilničarji in posestniki vinogradov, bivajoči v mestu Radgona se opozarjajo, da za uvoz vina v Radgona ni treba izvoznik okraj. glavarstva v Ljutomeru, marveč izdaja izvozna dovoljenja g. vladni komisar dr. Klobičič, (okr. glav. v Radgoni).

Išče se italijanska konverzacija z inteligentnim gospodom ali gospodično. Pisma pod „Primavera“ na upravništvo „Murske Straže“.

Išče se 14–16 letno pridno dekle, najraje siroto, za manjšo rodbino v Radgoni, kjer ima priliko se priučiti vsem strokam gospodinjstva. Dobro ravnanje zajamčeno. Naslov se izve pri upravništvu.

Išče se **računski natak**

za gostilno pri župni cerkvi. Obrtniki in invalidi imajo prednost. Ponudbe na upravništvo pod „Natak“.

Letnika 1900 in 1901 prideta k naboru, ki se vrši najbrže meseca majnika.

Mraz v Slov. goricah. Večdnevni zelo hudi mraz koncem meseca aprila in začetkom majnika je napravil v okrajih Ormož, Ljutomer in Gornja Radgona zelo mnogo škode. Najbolj so prizadeti vinogradi, sadonosniki, pa tudi njive, ki so posejane z rano ržjo. Na to škodo bodo se zlasti davčne oblasti morale ozirati, da ne bodo predpisovale previsokih davkov.

Poštni pečati: Opazili smo, da so ponekod še vedno dvojzlični poštni pečati. Kaj je odredilo poštno ravnateljstvo v Ljubljani? Ali bodo prizadeti poštarji izvršili ukaz poštnega ravnateljstva?

Orožne vaje. Ministrstvo za vojno je izdalo pozivni razglas, glasom katerega se morajo zgledati pri vojni dopolnilnem poveljstvu, čigar področju je njihovo bivališče (pri nas v Mariboru) vsi vojniki rojstvenih letnikov 1890 — 1894 in sicer letnika 1893 in 1894, dne 7. maja 1919, letnika 1891 in 1892, dne 10. maja 1919, letnik 1890, dne 12. maja 1919 ob 8. ure dopoldne. Orožne vaje so oproščeni železničarji, poštni uslužbenci in rudarji. dalje dijaki in bogoslovci ter oni, ki so bili proglašeni za invalide ali začasno premeščeni v neaktivno razmerje, ako ta doba še ni potekla. Vsi ti pa se imajo javiti orožniških postajah. Vpoklicanci se morajo pred odhodom zgledati pri županstvu, kjer dobe potrdilo za brezplačno vožnjo. Orožne vaje bodo trajale šest tednov. Na morebitne prošnje za oprostitev se ne bo oziralo.

Kako prebivalstvo ima mesto Radgona.

Radgonski Nemci kaj radi trobijo v svet, da je Radgona popolnoma nemško mesto in da bi se njim krivica godila, ako bi pripadalo to mesto Jugoslaviji. Temu pa ni tako. Radgona je umetno ponemčurjen otok obdan z slovenskim prebivalstvom, od katerega mesto živi in je radgonske trgovce in obrtnike le slovenska okolica napravila za bogataše, kar vsak pameten Radgončan tudi danes trdi. Oglejmo si prebivalce v „Langgasse“ od kolodvora v mesto. Mimo žida pridemo do trgovca Koller-ja (Kolar), zraven njega biva usnar Sirec in pred njim gostilničar Titan, potem gostilničarja Bokan in Vogler (Voglar), posestnik Mir z beguncem dr. Kamnikar-jem, župan Kodolitsch (v starih knjigah se najde le Kodolich), ki je bil bojda že nekđaj državljani Srbije in je gotovo sedaj že težko čakal, da pride zopet pod svojega starega kralja, potem pride Oger Uray, dalje Kuzmič ali Kuczmitsch, Straschek (Strašek), Kovačič, Gomzi, Razlak, Wambara, Snetivy, Vanouš, ki je zapustil češkemu šolskemu društvu svoje hišo, ogrska Slovenca Obal in Pentek, očeslavski Kramberger, firma Kerschischnig, trgovina z papirjem Sedlak, nasproti hiša bivše slovenske učiteljice Epih, potem Osojnik, Majcen, Simonič, Horvat, Vogrinčič, Šosterič, Huallenz (Kvalenc) in Werbowetz

(Verbovec iz Mote), obrtniki Gerschak, Haložan, Postružnik, Klenovšek, Rožman itd., toraj dragi bratec res pristna nemška kri po vzorcu dr. Kamnikarja. In Nemci trdijo, da stanuje v tej ulici največ Nemcev, druge ulice pa so večinoma slovenske. Ako še naveden imena šolskih ravnateljev Sokol in Nedok, potem Čehov Wazac in Rezac in z kranjskega privandranih Žnidaršičev (doma na vratih Schniderschitz) in Sedlakov, potem je pač materijala dovolj za dr. Kamnikarja. Ako bi se torej pognalo par nemških hujskačev in kričačev čez mejo, bila bi Radgona v Jugoslaviji popolnoma zadovoljna, kar že v kratkem pričakujemo.

Dopisi.

Kapela. Naše bralno društvo priredi v nedeljo, dne 11. maja v prostorih g. Cobla predstavo igre »Turski križ«. Nastopi tudi domači pevski zbor. Začetek ob pol četrti uri pop. K prireditvi so vabljeni vsi prijatelji poštene zabave od blizu in daleč.

Sv. Peter pri Radgoni. Dan za dnem prihajajo iz dežele lačenbergerjev razni vohuni, hodijo od hiše do hiše in vsak ima poln nahrbtnik različnih igrač in drugih malovrednih reči, s katerimi sleparijo naše ljudi, zahtevajo živež in ako ne gre drugače, ga tudi ukradejo. Dočim se domačim ljudem ovira pot v mesto, smejo ti tujci nemoteno krožiti sem in tja. Pozivljamo naše oblasti, da take prikazni z nahrbtniki najstrožje nadzorujejo.

Radenske novice. Orožništvo je zaplenilo te dni 206 bal različnega blaga v vrednosti nad 110.000 K. V zadevo je zapletenih več oseb, ki so hoteli to blago vtihotapiti na Meleh čez mejo na Ogrsko in v Nemško Avstrijo. Tudi v Vučji vasi se je zaplenilo mnogo blaga. Krivci se naj brezobzirno kaznujejo! V goricah se letos trta počasi razvija, ker je vreme prehladno in ponekod je tudi mraz precej včinkoval. Sadno drevje: jabolane, hruške in slive je v najlepšem cvetu in pričakujemo bogato sadno letino. — Tukaj je odprl g. Karl Jurjovič novo trgovino. Kot zavednega narodnjaka ga najtopleje priporočamo!

Hrastje. Posestniki iz Hrastja imamo velik del svojih posestev onstran Mure. Teh posestev sedaj ne moremo obdelati, ker je reka Mura naša demarkacijska črta, čez katero ne smemo in si tudi ne upamo. Zdad nimamo zemlje, da bi si posadili spomladanske sadeže. Čujemo tudi, da so nam ogrski boljševiki posekali vsa lepša drevesa. Težko čakamo, da se uredijo naše meje.

Listnica uredništva.

Cven. Pesmi ne objavljamo več, pošljite kaj drugega. — **Okoslavci.** Hvala za dopise. Ker so došli precej pozno, jih nismo mogli objaviti že danes. Pridejo na vrsto prihodnjič. — **Radgona.** Članek prispel prepozno, da bi se tiskal v tej številki. — **Gornja Radgona.** Dopis preosebena. — Dopisnike prosimo, da pišejo z črnilom in kolikor mogoče kratko.

Listnica upravništva.

Kolporterji in posamezniki, ki vračajo list, naj vedno označijo svoj naslov, sicer se ne moremo ozirati. Kakor hitro dobimo položnice, razpošljemo račune kolporterjem in inserentom. — **A. k. Mota Cven.** Veseli nas, da razširjate naš list. Glede novih naročnikov smo ukrenili potrebno. — **Bučevci.** Znesek v znamkah prejeli. — **Vuzenica.** Pošljete po položnici. — **M. P. Maribor** Ponudbo pošljemo dotičnemu inserentu.

Čenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel in popolnoma na novo uredil

gostilno „pri ledenici“

(prej Pratscher) v Gornji Radgoni.

Točim najboljša pristna vina, kuhinja pa nudi vsak dan in vsak čas topla in mrzla jedila.

Ob enem naznanjam, da imam vsako soboto v razprodaji goveje, svinjsko in telečjo meso, ter slanino, špeh, kakor šunke, sveže in prekajene po najnižjih cenah. Kupim po najboljši ceni klavno živino.

Priporoča se

Ivan Vaupotič

gostilničar, mesar in prekajevalec.

Išče se deklica

iz poštene hiše, ki bi se rada učila dobro kuhati. Pogoji ugodni. Vprašati je pri Posojilnici v Gornji Radgoni.

Išče se

pridna, poštena dekla, ki dobro kuha, se razume v delo na vrtu in zna pomagati v hiši in v sobah. Lahko se nauči dobro in gospodsko kuhati. Vprašanja na naslov: „Lekarna v Ljutomeru“.

Prva največja slovenska trgovina v Gornji Radgoni Franc Korošec

ima v zalogi različno železo, žreblje, žice, cement, apno itd.

Zaradi preselitve želi razprodati vse trgovske predmete na veliko in na malo kakor razno železje, osi, žreblje, kose, srpe, kamenja za brusiti, motike, kotle, alfe, cevi za vodovod, šraufe, lance, pečne cevi in plošče, žice, plužne deske in železa, razno stekleno blago, razne suhe barve, razne lake, lesene deske pol cola debele itd. itd.

**Hans Schmidererja naslednik Ludvik Mlinarič
Radgona, dolga ulica hiša g. Antauer
naznanja da odpre trgovino z barvami.**

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih suhih in oljnatih barv, čisti lenov firnež, lenovo olje, lake, brunolin, karbolineum, ter itd., in vsakovrstno orodje za slikarje in pleskarje.

Lastno izdelovanje oljnatih in steklenih (email) barv.

Prevzamejo se tudi vsakovrstna sobna in cerkvena slikarska dela po najnovjših vzorcih in nizki ceni.

Odprto po nedeljah in sredah.

Steklo in porcelan

raznovrstno posodo, svetilke, ogledala, vsakovrstne šipe za okna, okvirje, podobe itd. kupite najboljše in po najnižjih cenah pri

I. Kovačič, Radgona

Dolga ulica štev. 100.

Prevzete vse steklarskih del. Postrežba točna in solidna.

Čevljarske potrebščine

kot usnje vseh vrst, podplate, gamaše, kopita, žreblje, rinke, sukanec (cviren), drete, pop, klince, pile, podlage (futer), pasto, pripravljeno in izgotovljeno obuvalo za odrasle in otroke in druge potrebščine najboljše kakovosti ponuja

IGNAC ZAMUDA

v Gornji Radgoni pri Murskem mostu

Cene nizke.

Postrežba solidna.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Sprejema**Hranilne vloge**

od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega urada v Ljubljani štev. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Daje**Posojila**

pod najugodnejšimi pogoji in sicer na vknjižbo po 4%, na poroštvo po 4 1/2%. Izposujuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar. Posojilnica posreduje tudi izplačevanje obresti vojnih posojil brez vsakega odbitka. Sicer pa lahko opravijo stranke vsak dan vse uradne posle in so veljavni, ako njih podpišeta dva v to upravičena funkcionarja.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši, Gornji Gris štev. 8.